בס"ד

על פי שיעורו של

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

מעלת עמל התורה ולימוד בחבורה

הסודות להצלחה שלך

www.yoursuccesstoolbox.com

תוכן העניינים

1. גרסה ואחר כך סברה 3
2. מצווה גדולה בעצם הקריאה 3
3. כל פעם מצווה חדשה 4
4. מי שאין לו רב שילמד אותו 4
5. איך מכירים רב טוב 5
6. הבור שאין בו מים 5
7. לימוד תורה בעוני 5
8. אדם לעמל יולד 6
9. לא תימצא בארץ החיים 6
10. התורה נקראת על שמו 6
11. סיפור: הרב אהרן קוטלר 6
12. שני ילדים ורכבת למיר 7
13. הישיבה בלייקווד 7
14. קביעות מקום 8
15. רבי יוחנן וריש לקיש 8
16. חכם שמעון אגסי 8
17. אפרוחים וביצים 8
18. אילן שנטוע במקום קבוע 9
19. השמיעני את קולך 9
20. מלאכים מקיפים את הלומד 10
21. אין התורה נקנית אלא בחבורה 10
22. ורדפו מכם חמישה מאה 11
23. היאכל תפל מבלי מלח 11
24. בחוץ לארץ לומדים בעיגול 11
25. דבש וחלב תחת לשונך 12
26. ברכה וסיום 12

השיעור המלא: https://youtu.be/omeymm5kfRY

1. גרסה ואחר כך סברה

"לעולם ליגרס איניש והדר ליסבר". זאת אומרת: בלימוד תורה לא תמיד אפשר לבאר כבר בהתחלה, בפרט אדם שעוד לא למד טוב את הסוגיה, והיא חדשה בשבילו. קודם כל יקרא, וכך היו אומרים הראשונים: גרסה חצי ביאור.

מה זה גרסה? כמו ריחיים של גרוסות. כך רש"י כותב: גרוסות הן חיטים שלוקחים וכותשים אותם לשני חלקים או לארבעה. זאת אומרת, קודם יקרא ואחר כך יבאר את דבריו. למה? כדי שלאט לאט יכנס לתוך העניין. והביא פסוק שנאמר: **גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ** (תהלים קיט, כ).

מכאן הביא ראיה שאפשר ללמוד תורה בהתחלה בגרסה ואחר כך לבאר. למה? כיוון שידוע שיש מחלוקת גדולה בין הראשונים: האם אדם שלומד תורה בלי להבין יוצא ידי חובת לימוד תורה או לא. עיקר קיום מצוות לימוד תורה הוא שיבין מה שהוא לומד. אם הוא לא מבין, הוא לא קיים מצוות תורה. מה זה תורה? מלשון הוראה, שהוא ידע מה מותר, מה אסור, מה עושים ומה לא עושים. לכן צריך להבין.

2. מצווה גדולה בעצם הקריאה

בתחילה מותר לקרוא גם אם לא מבין, ואחר כך יחזור ויבאר את דבריו. רבנו בחיי כותב על הנושא הזה, שהוא די שכיח אצל כל אחד מאיתנו: אנחנו קוראים בתורה בבית הכנסת, האם הבנו את כל הפרשה? פרשת בראשית, מי הבין אותה? אף פעם אי אפשר להבין אותה עד הסוף. שבעים שנה לא הבנו אותה.

אז מה עושים? אומר רבנו בחיי: אנחנו קוראים בתורה ולא תמיד מבינים, אבל יש בזה מצווה גדולה בעצם הקריאה, ושכר גדול. אותו דבר נביאים וכתובים. אתה קורא פסוקים מאיוב, פסוקים מתהילים, ולא תמיד אתה מבין הכול. ובכל זאת אתה מקיים את המצווה כעיקרה, כמו שכתוב: **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה** (יהושע א, ח). הגיית הפה היא קריאה, ועצם הקריאה מקיימת מצווה.

בעניין הזה כתב המגן אברהם שיש הבדל בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה. תורה שבכתב, כל המקרא וכל התנ"ך, אתה מקיים מצווה גם אם אתה לא מבין. על ידי עצם הקריאה אתה בורא מלאכים ומקיים את העולם. אבל תורה שבעל פה, שהיא לדעת מה אסור ומה מותר, לא מועיל שתלמד בלי שתבין.

לכן כתב הרב חיד"א שבמשניות ישתדל להבין מה שיכול. מה שיכול להבין, יבין, ומה שלא, יקרא גם כן, וקיים לפחות מצוות עשה של **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה**. ואם לא מצא רב שילמד אותו, או שאין מפרש, או שגם המפרשים קשה לו להבין אותם, מה הדין? כתוב שאפילו אם הוא לומד וטועה, כך כותב רבנו בחיי, וכך הביא החיד"א גם בשם הזוהר הקדוש.

3. כל פעם מצווה חדשה

הגמרא אומרת שאפילו אדם שאמר כל היום "ואחות לוטן תמנע", על כל פעם ופעם יש לו מצווה. **וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע** (בראשית לו, כב). מה אכפת לנו תמנע? ובכל זאת, חזר על זה כל היום אלף פעמים, על כל פעם ישוב מצווה.

למה? תסביר לי, הרי זה אותו פסוק. אומר שם שיש שבעים פנים לתורה, ואומר דבר פלא: שכל רגע העולמות שם משתנים. איך אתה יודע שכל העולמות משתנים כל רגע? תסתכל על הכוכבים. אם תסתכל במצפה הכוכבים, תראה שאין שנייה דומה לשנייה חברתה. הכוכבים שעומדים כעת באותה שורה, באותו מסלול, הם במסלול כל שנייה, כל הזמן במצב של תנועה. כלומר, הקדוש ברוך הוא מראה לנו שהעולמות למעלה משתנים מרגע לרגע.

אז אומר: מה שאמרת "ואחות לוטן תמנע" מקודם, הכוכבים האלה החדשים שבאו בשורה אחר כך לא שמעו. אתה אומר עוד פעם, וכל פעם שאתה אומר, אתה מקיים מצווה מחדש. תשים לב כמה מצוות אתה יכול לעשות. כך גם נשימה אחרת של האדם: נשימה אחרת זה נשמה חדשה, כי כל פעם יש עוד נשמה ועוד נשמה. הוא חושב שזו אותה נשמה, אבל זו לא אותה נשמה, כי הוא נושם כל רגע. על כל נשימה ונשימה, **כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ** (תהלים קנ, ו). יפה.

אם כן, כיוון שהעולמות משתנים מרגע לרגע, מה שאמרת מקודם לא אמרת עכשיו, ואתה אומר כל פעם.

לפי זה מובן: תאר לך יום כיפור. כמה וידויים יש שם, כל הסליחות והתפילה והעמידה. חונן הדעת, טוב ומטיב לבריות, יודע כל נסתרות, חוזרים על זה כמה פעמים ועוד ועוד. גמרנו את יום כיפור, לך לאכול בשמחה, תקעת שופר, תתפלל ערבית, ושוב אתה אומר: סלח לנו אבינו, כי חטאנו. הרי כל יום כיפור קראנו כמה וידויים, עשרה וידויים, בלחש ובחזרה, ועכשיו ביום חדש, י"א בתשרי, אתה צריך עוד פעם לומר סלח לנו אבינו. אז מכאן ראינו כמה מעלה של אדם שלומד תורה וחוזר וחוזר וחוזר.

4. מי שאין לו רב שילמד אותו

מה יהיה אם לא מצא רב שילמד אותו, והוא לומד תורה לבד? כך הזוהר בפרשת קדושים כותב: הוא לומד תורה ולא מסביר את זה נכון, אולי מסביר גם טעות. כיוון שאין לו רב ואין לו הרבה שכל, והוא מסכן ולא קיבל הדרכה, זה נחשב לו לימוד תורה. ולא רק זה, אלא נוטע אילנות גדולים בגן עדן, ויש לו שם ערבה נחל.

אבל יש הבדל: אם יש לו רב והרב טעה והסביר לו טעות, אין לו שכר. לכן צריך לחפש רב שהוא מדקדק, שלא יגיד לו דבר לא נכון. כך אומר רבי שמעון בר יוחאי בפרשת קדושים, דף סה. אם אתה לומד תורה אצל חכם, תבדוק שזה חכם שמסביר נכון ולא יסביר לך טעות. אבל אם למדת לבד ולא היה לך רב, מה יעשה? באמצע הלילה נדדה שנתו, קם לספור כוכבים, מה עשה? ישב, פתח ספר ולמד, אבל לא הבין נכון. יש לו שכר, ולא רק זה, אלא יש לו אילנות בגן עדן וערבה נחל. כך קורא לזה רבי שמעון.

ואיך אדם פשוט יכול לדעת אם הרב שלו הוא רב איכותי? אם הוא לומד לשם שמיים, בשמיים יגלו לו אם מה ששמע נכון או לא נכון. יהיה לו איזה חבר או איזה רב אחר, ישמע מפיו, ואז יבין שזה לא נכון.

5. איך מכירים רב טוב

לכן צריך לחפש רב שהוא בקיא ויודע. כבר כתב החיד"א: רב שאומר לך לפעמים "טעיתי", זה רב. אבל אחד שכל הזמן לא צודק, זה לא רב, תברח ממנו. וכך גם כתב החתם סופר, אפילו על חבר: אם לקחת חבר שתמיד מתווכח איתך ותמיד הוא צודק, תברח ממנו. אבל אם לפעמים הוא שומע אותך ולפעמים לא, לפעמים אומר לך כן ולפעמים אומר לך לא, אז זה אולי אמיתי.

6. הבור שאין בו מים

הרב אברהם אזולאי כותב: **וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם** (בראשית לז, כד). הבור הוא גיהינם, נקרא בור, זה אחד השמות של גיהינם. למה אין בו מים? אין לו תורה. אבל מי שיש לו תורה, אפילו תורה כלשהי, אפילו פרק תהילים שקרא, אפילו שקרא "ואחות לוטן תמנע".

כתוב בתורה שלוש מילים: ואחות לוטן תמנע. מי זאת היתה תמנע? פילגש של אליפז. היא היתה בת מלכים, ובאה להידבק בזרעו של אברהם אבינו. הלכה אצל אברהם, שלח אותה. אחר כך הלכה ליעקב אבינו, גירש אותה. אמרה: אני רוצה להדבק בזרע אברהם. אליפז, בן עשו, לקח אותה ועשה אותה פילגש בלי זכויות. הסכימה להיות שפחה, העיקר להידבק בזרע אברהם. את מי ילדה? עמלק. לכן עמלק שונא אותנו. הכול משמיים.

7. לימוד תורה בעוני

הרמב"ם כותב כמה חמור לימוד תורה. הרי ראינו שמי שהרג בשגגה צריך לברוח לעיר מקלט, ומה כתוב בגמרא? רבו עמו גולה. למה? כי אי אפשר להיות רגע בלי תורה. אומר הרמב"ם: האדם דומה לדג. דג לא יכול לחיות רק

במים. אתה מוציא אותו מהמים, תחזיר אותו למים מהר, אחרת ימות. ככה גם האדם צריך לדעת שבלי תורה אי אפשר לחיות.

הסמ"ג, רבנו משה מקוצי, מבעלי התוספות, היה גדול החכמים, וכתב ספר מצוות גדול. הוא כותב שם: שילמד אדם ולא יאמר "עד שיהיה לי כסף אלמד תורה". יזכור כמה עניים למדו תורה ונהיו גדולים בתורה.

הלל הזקן היה חוטב עצים. כל יום היה מרוויח רק שתי מטבעות, חצי נתן לבית המדרש וחצי לאנשי ביתו. פעם אחת לא היתה עבודה ולא היה כסף, ולא הניחו אותו שומר הפתח להיכנס. מה עשה? עלה על הגג ושכב שם, עד שירד עליו שלג בגובה שלוש אמות. היה ליל שבת, והוא שמע תורה מפי שמעיה ואבטליון. בבוקר מה היה? ראו דמות של בן אדם. אמר שמעיה לאבטליון אחיו: למה היום אין אור? תסתכל למעלה. אמר לו: אני רואה דמות של בן אדם. עלו שניהם, זקנים היו, והביאו מים, המיסו את השלג והוציאו אותו משם, סחבו אותו, הדליקו אש ביום שבת. אמרו: ראוי זה שנחלל עליו את השבת. אם בשביל ללמוד תורה היה מוכן לקפוץ לשלג.

ורבי חנינא בן דוסא היה עשיר? לא. היה לו רק קב חרובים משבת לשבת, זה מה שהיה אוכל מערב שבת לערב שבת. ובכל זאת היה לו נס: אשתו היתה מדליקה את התנור כל יום שישי, כאילו יש להם לחם, בשביל שלא תתבייש אצל השכנות. יום אחד אמרה שכנה אחת: אני הולכת לראות, אני רואה שאין להם לחם אף פעם. הלכה לראות, ופתאום נעשה נס, כל התנור התמלא פיתות. צעקה לה: מהר, תביאי מרדה להוציא את הפיתות! מה אומרת הגמרא? גם היא הלכה להביא מרדה, כי ידעה שיהיה לה נס.

אחריו היה גם רבי עקיבא. בהתחלה רועה צאן, ואחר כך התחתן עם רחל. לא היה להם מזרן לישון, היו לוקחים חבילות קש ויושנים עליהן, ובבוקר מנקים את השיער מהקש. יום אחד בא אליהו הנביא ודפק בדלת וביקש קש. אמר: אשתי ילדה, ואין לו קש להשכיב את התינוק. אמר לה רבי עקיבא: את רואה, המצב שלנו יותר טוב, הם אין להם אפילו קש בשביל התינוק. ובסוף, מה עשה להז? ירושלים של זהב.

רבי יהושע בן חנניה היה פחמי, עושה פחמים. רבן גמליאל בא אליו הביתה ואמר לו: מכותלי ביתך ניכר שפחמי אתה. הכול שחור. ובכל זאת למד תורה, תראה כמה תורה למדו.

ורבי אליעזר הגדול, בהתחלה היה בגיל עשרים ושמונה. אביו הדיר אותו מנכסיו, ברח לירושלים והיה אצל רבן יוחנן בן זכאי.

רב כהנא היה מסכן. מה היה מוכר? דיקולא. דיקולא זה סלים העשויים מענפים של זית, מוכר בבתים בכמה גרושים, והיה כהן עוד.

הוא אומר: מכאן תראה כמה היו גדולים בתורה ואיך עסקו.

8. אדם לעמל יולד

באה הגמרא בסנהדרין: אמר רבי אלעזר, **אָדָם לְעָמָל יוּלָּד** (איוב ה, ז). מה נכתב? אינו יודע אם לעמל של תורה או לעמל של דרך ארץ. זאת אומרת, עמל: או שילך לעבוד בבניין, או שיעמול בתורה. אם זכה ללמוד תורה, אז עמלה של תורה, זה "העמל יולד".

9. לא תימצא בארץ החיים

ועל התורה אמר איוב: **וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים** (איוב כח, יג). מה פירוש ארץ החיים? הרמב"ם פירש: במי שמחיה את עצמו עליה. מי שמחפש תענוגים, אוכל וטיולים, אין לו תורה. וכל דבר שאדם מחייה בו את עצמו, אסור לך ללכת בדרך הזאת. לא תימצא, כותב הרמב"ם, במי שרודף אחרי מלבושים יקרים, והצעות מפוארות, ומאכלים משובחים, ומשקאות שונים, ומחפש כל מיני מחיה וכדומה. אלה לא תמצא אצלם תורה.

ועל זה אמר דוד המלך: **נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי** (תהלים קיט, קה). מה זה נר? נר זה קטן. נר אחד: אם הוא מתחיל ללמוד תורה מעט, אתה לומד תורה מעט, מיד יפתחו לך שערים גדולים בשמיים, ואתה תהיה כמו מעיין המתגבר.

10. התורה נקראת על שמו

והתורה נקראת על שמו. איפה ראינו שהתורה נקראת על שמו? בפסוק הראשון בתהילים: **אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים... כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה** (תהלים א, א-ב). שואלת הגמרא: התחיל

"תורת ה'", ופתאום אמר "בתורתו"? אלא לפני שלמד, זו תורת השם. ברגע שלמד, נעשה שלו: **בְּתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה**. תראה מה זה, מי שלומד תורה.

11. סיפור: הרב אהרן קוטלר

אצל מי ראינו את זה? הכרת את הרב אהרן קוטלר, בלייקווד, ניו ג'רזי. איך זכה להיות כזה ענק? אתה יודע איזה זיכרון היה לו? אמר אחד מתלמידיו שביום כיפור הוא עלה לתורה, ואחר כך עשה מי שברך, והיו אנשים שביום שלפני כן אמרו לו שמות של חולים. הוא הזכיר שישים ושמונה איש, עם שמות האמא שלהם, כולם בעל פה, בלי פתק. שישים ושמונה איש! אתה יכול להגיד שלושה אנשים בלי לשכוח את השמות?

איך זכה? אבא שלו היה סוחר גדול של עורות, גר בליטא, ברוסיה. בא סוחר מפולין, והיה מביא לו סחורות. אחר כך היה יושב שבועיים, חודש, ולומד תורה עם חברותא. בשבועיים האלה הזהיר את אשתו ששום אחד לא יכנס לחדר שלהם. היו יושבים ולומדים תורה. והנה הגיע החורף, ולא היה מה לאכול בבית, ולא נשאר אפילו פירור ולא גרוש אחד. והנה בא סוחר ואמר שיש לו עורות מיוחדים, והאישה הלכה, דפקה בדלת, פתחה את הדלת ואמרה לו: תראה, אין לנו לאכול, חלב היום לא היה לתת לילדים. בא הבן אדם, רוצה לפגוש אותך רגע, לתת לך סחורה, ויהיה לנו כסף לחיות. אמר לה: לא יהיה, לא יקום ולא יהיה. אני לומד תורה כעת, בשום אופן לא. הקדוש ברוך הוא יביא את האוכל עד הפה.

היא מסכנה בכתה, סגרה את הדלת והלכה. והנה אחרי זה התברר שהסוחר הזה הביא את העורות למכור, והיו עורות לא טובים, הכול היה מקולקל, והפסיד את כל כספו. ואחרי זה בא אחד עשיר אחר, והביא עורות שהתעשרו בהם. זה סיפור ארוך, פעם סיפרתי אותו פה, אתה יכול לראות את זה בקלטת. ובאותה תקופה אשתו הרתה והולידה אותו, והאבא נפטר, אחר כך היה יתום, גדל יתום.

12. שני ילדים ורכבת למיר

עכשיו אספר לך עוד מעשה. סיפר לי יהודי אחד זקן, בתקופת מלחמת העולם הראשונה, היתה מלחמה, רוסיה עם גרמניה, והגבולות עדיין היו פתוחים. הרב אהרן קוטלר היה ילד עדיין, יתום, וחבר שלו הרב יעקב קמינצקי, שלימים היה גם ראש ישיבה בארצות הברית, ישיבה גדולה בניו יורק, ידוע. בקיצור, הם היו שני ילדים שישבו בבית הכנסת, ואחד אומר לשני: אם היה כסף, אנחנו צריכים לנסוע ברכבת. לאן רוצים לנסוע? למוסקבה, ומשם אולי יגיעו למיר, לישיבת מיר. והיו מתווכחים מאיפה יביאו כסף, מה יעשו, כל אחד ממציא פטנט. והנה היה שם איזה יהודי, שמע, ניגש אליהם ואמר: מי אתם? אמרו לו: אנחנו כך וכך. מה השמות שלכם? רשם: אהרן קוטלר ויעקב קמינצקי. ילדים, אמר להם, אני קונה לכם כרטיסים, בואו איתי. קנה להם כרטיסים ברכבת ונסעו.

אחרי המלחמה פגש היהודי הזה, שלא היה דתי אבל לא משנה, אחד מישיבת מיר. אמר לו: תגיד לי, אתה מכיר אולי במקרה שני בחורים צעירים שהיו בגיל ארבע עשרה, חמש עשרה, שרצו לנסוע לרוסיה? אמר לו: כן. מה קוראים לאחד? אהרן קוטלר. אמרו: זה נהיה ראש ישיבה עצום. אמר: וואי, ככה זכיתי! והשני, יעקב קמינצקי. אמר לו: זה עוד ראש ישיבה. יצא מדעתו, ואז נסע במיוחד ללכת לראות אותם ופגש אותם. ראה איזו זכות: שעל ידו הם למדו תורה ונהיו גדולים בתורה.

13. הישיבה בלייקווד

הרב אהרן קוטלר עליו השלום עשה ישיבה בלי כבוד. הוא היה ראש ישיבה של עץ חיים, היו שם חמישים תלמידים, אחר כך הגיע למאה ועשרים, והוא נפטר. אחרי פטירתו, בישיבת לייקווד יש שם, אתה יודע כמה בחורים לבד? שמונת אלפים בחורים, ועוד אברכים. כולם גרים שם, בניו ג'רזי, בלייקווד, יש עיירה, יש שם ראש עיר חרדי, ויש שם רחובות שלמים של ישיבות. הישיבה, כל רחוב, מחולקת לקבוצות, מאה ושישים ישיבות, כולם בישיבת לייקווד.

ועוד יותר, יש להם שם חניון של הרכבים. כולם באים עם רכבים, באים מניו יורק, כל יום שעתיים, שלוש, ארבע שעות נסיעה מכל מיני ערים מהסביבה. ועכשיו, לפעמים אדם רוצה לקחת את האוטו שלו ולא יכול, מה עושים? יחכה עד שכולם יצאו, והיום יגמר. עשו פטנט: כרטיס. כל אחד מקבל כרטיס, וכל אחד מפקיר את האוטו שלו, נותן רשות לכל מי שירצה. הכרטיס הזה עובד על כל המכוניות. ואז מי שבא, נגיד שהוא צריך דחוף ללכת הביתה, להביא חלב לילדים, לוקח איזה רכב שהוא רואה, מכניס את הכרטיס, הרכב מתניע, נוסע, חוזר, מחזיר אותו. עכשיו הוא חוזר, הוא לא צריך לדעת איפה האוטו שלו. בסוף השבוע כל אחד לוקח את האוטו שלו והולך. ככה הם לומדים עד היום, וזו הישיבה הכי גדולה בעולם.

תראה מה זכה, כל זה בגלל שאין באמצע לימוד תורה להפסיק שום דבר. היה מוכר עורות.

14. קביעות מקום

והגמרא אומרת שכל מי שקובע מקום לתורה, זוכה וקובע ישיבה של מעלה.

15. רבי יוחנן וריש לקיש

מכאן תלמד כמה צריך. וככה היה רבי יוחנן. מי זה רבי יוחנן? האמורא, כתב את התלמוד ירושלמי, ענק, ויפה תואר. מה היה המעשה? הוא היה מתרחץ בים, בכנרת, וריש לקיש מהעבר השני היה שודד, ראה אותו, חשב אותו לאישה, כי הפנים שלו היו מאירות. שחה את כל הנהר והגיע אליו, ראה אותו, אמר לו: יופיך לנשים. אמר לו: כוחך לתורה. אמר לו: מה אתה אומר? אמר: אם אתה מקבל עליך ללמוד תורה, אני מבטיח לך עולם הבא, ואתן לך את אחותי שיותר יפה ממני. וככה היה: מיד שינה את שמו לרבי שמעון בן לקיש, ואז היה לומד תורה. כך היו חברים ומתווכחים בתורה.

והגמרא אומרת שיום אחד הלך ברחוב, והתלמידים אמרו לו: הרב, הפנים שלך מאירות. אמר: אתם יודעים למה? כי פני שלי מאיר במצחי, כי אני לומד תורה גם ביום וגם בלילה. מפה תראה כמה שאדם קובע עתים לתורה.

16. חכם שמעון אגסי

אותו דבר, סיפר לי אבא: הרב שמעון אגסי, בבגדד, היה תלמיד חכם גדול. אחרי הבן איש חי הוא הנהיג את הקהילה. אחר כך נפטר, ואמרו עליו: יוסף איננו, ושמעון איננו. יוסף היה רבי יוסף חיים, ושמעון, רבי שמעון אגסי. הוא עליו השלום היה סוחר, היה מוכר צבעים של בגדים, ויודע איך לצבוע בגדים. היה לו חנות של צבעים. בכל ארצות ערב, כל שוק, כמו בעיר העתיקה, יש שוק של צבעים, אולי עשרים, שלושים חנויות. החנות שלו היתה פתוחה כל יום מאחת עשרה בבוקר עד אחת בצהריים, זהו, שעתיים. למה? בבוקר אחרי התפילה היו לו בחורים שלמד איתם עד אחת עשרה בדיוק, מפסיק, הולך לחנות. כשהיה מגיע, היה תור בחנות בחוץ. אבא סיפר לי שהיה תור. והמוכרים האחרים היו אומרים: בוא נקנה אצלנו. אמרו: לא, הסחורה שלכם לא שווה. והיו קונים ממנו במשך שעתיים, סוגר את החנות וזהו. והיה לו די פרנסתו, גם נותן לעניים, היה מחלק לעניים. זה חכם שמעון אגסי, כמה היה מדקדק. אז אתה רואה כמה אדם צריך לקבוע עתים לתורה, ולקבוע זמן, גם שעה, שלא יסכים בשום אופן לבטל את זה בשום פנים ואופן.

17. אפרוחים וביצים

אומר הזוהר הקדוש בפרשת פנחס על הפסוק: **כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ... אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים** (דברים כב, ו). הוא מדבר על לומדי תורה. יש אפרוחים ויש ביצים. ביצים אלו בעלי מקרא, אפרוחים אלו בעלי משנה. והאם רובצת על האפרוחים, הקדוש ברוך הוא שולח את השכינה, שהיא שורה עליהם ושומרת אותם.

18. אילן שנטוע במקום קבוע

אומר הזוהר הקדוש: אדם שלומד תורה בקביעות מכבד את התורה, והתורה מבקרת אצלו כל יום. ואומר: יש אילן שנטוע במקום. אתה לא קובע לו מקום, פעם נטעת אותו פה, אחר כך עוקר אותו ונוטע במקום אחר, לא יוציא פירות. אבל אם קבעת לו מקום, והשקית אותו וטיפלת בו, מוציא לך יופי של פירות. אומר הזוהר הקדוש: ככה אדם צריך לקבוע מקום ללימוד שלו, שלא ישנה אותו בשום פנים. ואז, אם הוא קיים את זה, הקדוש ברוך הוא אומר לשטן: לא תיקח אותו מהעולם עד שיאריך ימים, מאה ועשרים שנה, יהיה בריא וחזק, לא ייפול, לא יקרה לו כלום. זו המעלה של מי שלומד תורה וקובע.

19. השמיעני את קולך

ועליו אומר הקדוש ברוך הוא: **הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ** (שיר השירים ב, יד). מה זה "השמיעני את קולך"? אומר רבי שמעון בר יוחאי: קולו עובר בגן עדן מהקצה אל הקצה, וכולם שומעים, והקדוש ברוך הוא שומע. הצדיקים שבגן עדן אומרים לקדוש ברוך הוא: ריבונו של עולם, מי זה האיש הזה, שאנחנו שומעים אותו עכשיו, שהוא לומד תורה? אומר להם: פלוני בני, כך וכך קוראים לו, והוא לומד תורה כעת בבית הכנסת, או בבית המדרש, כל יום בשעה הזאת בקביעות. והחברים שיושבים בגן עדן מקשיבים, והקדוש ברוך הוא שמח בחלקו של האיש הזה. תראה כמה מעלה של אדם שלומד תורה ומשמיע את קולו. ולא עוד, אלא שמקיפים אותו אלפי אלפים של מלאכים, כמו מלך בגדוד.

20. מלאכים מקיפים את הלומד

ואם היו עיניים לנו לראות, היינו רואים. כך אומר המגיד למרן רבי יוסף קארו, מכירים את ספר המגיד? המגיד שם כתב בפרשת בו: שאם אדם לומד תורה בקביעות, ולומד כל יום במקום קבוע, אלפי אלפים מקיפים אותו. והוא אומר למרן: אם היה לך עיניים לראות, היית רואה עכשיו אלפי אלפים מלאכים מקיפים אותך מסביב ואומרים: תנו כבוד לדיוקנו של המלך, הקדוש ברוך הוא.

21. אין התורה נקנית אלא בחבורה

ואלה שלומדים בפה, הגמרא מוציאה אותה: אשרי חלקו, שהוא מפרש את התורה ועוסק בתורה, וקיבל את תורתו בלב שלם. ואין התורה נקנית אלא בחבורה.

עכשיו תשמע דבר פלא פלאים. מה אומר המגיד למרן? אומר: לומדים תורה בחבורה. איך לומדים בחבורה? לא אחד לבד. למשל, לפעמים בליל הושענא רבה או בליל שבועות, כל אחד יושב בפינה וקורא לבד. אבל אם לומדים ביחד, השכר פי אלף, פי מיליון. איך אומר המגיד: אם שני אנשים לומדים תורה יחד, אם אחד לבד זה רק אחד, שני אנשים לומדים תורה יחד זה כמו עשרה אנשים. למה? הוא יש לו מספר אחד, אתה יש לך מספר שתיים, אחד ושניים זה אחד ושניים, שלוש זה אלף, ארבע זה עשרת אלפים, חמש זה מאה אלף, שש מיליון, שבעה אנשים לומדים תורה יחד זה כמו מיליון אנשים, ואם לומדים שמונה זה עשרה מיליון, תשעה מאה מיליון, עשרה, מיליארד. תאר לך, אם זה לימוד בעשרה, ואם זה לימוד במאה, ווא, אין מחשב שיכול לספור. כשלומדים כולם תורה ביחד ומקשיבים כולם, איזו זכות גדולה שאחד שותף עם השני.

22. ורדפו מכם חמישה מאה

מאיפה למדנו את זה? בפסיקתא: **וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ** (ויקרא כו, ח). אם חמישה רודפים מאה, כל אחד מתגבר על עשרים. אז אחד מול עשרים, חמישה מול מאה. ומאה, אם כל אחד היה צריך להיות פי עשרים, היו צריכים להיות אלפיים. איך נהיה עשרת אלפים? משיבה הגמרא: אינו דומה מעטים העושים את המצווה למרובים העושים את המצווה. ככל שיש יותר אנשים, המספר והכוח והעוצמה נכפלים ונכפלים. זו המעלה של לימוד תורה בחבורה.

23. היאכל תפל מבלי מלח

רציתי להביא לך פסוק מאיוב: **הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח אִם יֶשׁ טַעַם בְּרִיר חַלָּמוּת** (איוב ו, ו). אתה יכול לאכול דבר שאין לו טעם, אבל אם אין לו מלח, אין לו שום טעם. ומה זה "ריר חלמות"? אם אדם אוכל דבר חריף, שום למשל, מיד יוצא לו רוק. חלמות זה דבר חם, שמחמם את הפה, שורף. השורף הוא לא טעם, אין לו טעם. כך אומר איוב.

24. בחוץ לארץ לומדים בעיגול

מכאן למדנו שצריך ללמוד תורה בחבורה. תראה איך היו לומדים בחוץ לארץ, למשל אצל הספרדים. הרבה שואלים: האם היתה ישיבה? בטח שהיתה ישיבה. איך היו לומדים? עיגול עיגול יושבים. קוראים לזה בערבית "דאירה". מה זה דאירה? מעגל. דואר זה אחד שמסתובב, נכון? דואר מחלק מכתבים לפי כתובת. אז היו יושבים בעיגול. למה בעיגול? כדי שיהיה לימוד תורה בחבורה, כדי שתהיה זכות בלימוד תורה פי כמה, לא אחד ולא שניים. מה יוצא אם יש עשרה? כמו מיליארד. תזכור: עשרה אנשים לומדים יחד, זה מיליארד איש. איזו זכות!

25. דבש וחלב תחת לשונך

התורה שלנו נמשלה לדבש: **דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ** (שיר השירים ד, יא). דבש יש לו טעם, אתה מוצא טעם. אתה לומד תורה, אתה נהנה, שמח, גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. השם יזכה אותנו ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתו באהבה.

26. ברכה וסיום

יהי רצון מלפניך, ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, שתחדש עלינו את החודש הזה, חודש מרחשוון, לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, ויהיו כל החודש הזה חודש מרחשוון טובים ומבורכים עלינו ועל כל ישראל, אמן. ברכנו, ברך כל מעשה ידינו, נהיה אהובים למעלה ונחמדים למטה, ותפיל אויבנו ושונאנו תחת רגלינו, אמן. ברוכים תהיו, חודש טוב ומבורך לכולכם.

על פי שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

מבוסס על תמלול השיעור

השיעור המלא: https://youtu.be/omeymm5kfRY